

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Γνῶμαι Οἰκονομικῶν Ἰδρυμάτων τῆς Χώρας

1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΑΡΧΟΝΤΟΣ 1935

Γνῶμαι Τραπέζης τῆς 'Ελλάδος

Ἡ παγκόσμιος οἰκονομικὴ ἀνωμαλία ἔδειξε κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος τάσεις ὑφέσεως· ἡ ἐντύπωσις αὐτὴ προκαλεῖται ἐκ τῆς κατὰ χώρας ποιάς τινος οἰκονομικῆς ἀναζωγονήσεως, διφειλομένης κατὰ τὸ πλείστον εἰς τὰ τοπικὰ αἴτια καὶ μέτρα. Εἰς τὰς περισσοτέρας ἐξ αὐτῶν παρετηρήθη βελτίστις τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων χονδρικῆς καὶ λιανικῆς πωλήσεως, ὑπάρχουν δῆμος καὶ χώραι, μάλιστα ἐκ τῶν μεγάλων, εἰς τὰς δοπίας ἐσμειώθη διὰ πρώτην φοράν κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος οὐσιώδης πτώσις τῶν τιμῶν. Ἡ ὄγοραστικὴ ἵκανότης, ἴδιαιτέρως τῶν ἀγροτῶν, ἥρχισε κάπως ἀποκαθισταμένη καὶ ἐντεῦθεν ἡ σημειουμένη εὐρυτέρα κίνησις τῶν ἐσωτερικῶν συναλλαγῶν. Ἡ παραγωγὴ προσαρμόζεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως, ἐξ οὗ καὶ αἱ παγκόσμιαι παρακαθηκαὶ τῶν τροφίμων καὶ τῶν πρώτων ὄλῶν παρουσιάζονται μειωθεῖσαι. Καὶ ἡ διεθνῆς ἐμπορικὴ συναλλαγὴ ἐκινήθη ζωηρότερον καίτοι ἡ ἐλάττωσις τῶν διεθνῶν ἐξαγωγῶν, ὑπολογιζομένων τῶν τιμῶν εἰς χρυσόν, ἀνήρχετο κατὰ τὸ τέλος ἀκόμητης Ἰουνίου 1934 εἰς 66 ½, % ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1929. Ποσοτικῶς ἡ ἐλάττωσις δὲν εἶναι πορὰ 23 %. Οἱ τιμάριθμος τῆς παγκόσμιου βιομηχανικῆς παραγωγῆς προσεγγίζει κατὰ 13 τὸν ἀριθμὸν τοῦ 1928 καὶ κατὰ 12 τὸν τοῦ 1929. Ἐν τούτοις, ἡ ἀνεργία πλήγτει εἰσέτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος χρόνου κατὰ 20 % τὸν ἐργαζόμενον πληθυσμὸν τῶν Ἕνωμένων Πολιτειῶν, κατὰ 10 % τῆς Ἀγγλίας καὶ κατὰ μέσον δρον 5 % τοὺς ἐργαζομένους τῶν ἐξ χωρῶν τοῦ Bloc-or. Ταῦτα δεικνύουν τὴν ἀνισότητα τοῦ ρυθμοῦ, μὲ τὸν διποῖον προχωρεῖ δικόσμος πρὸς τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς κρίσεως. Ἡ βελτίστις θὰ ἦτο κατὰ τὴν γενικωτέραν πεποίθησιν μεγαλειτέραι ἐάν χωρὶς ἔξαιρεσιν πᾶσαι αἱ χῶραι δὲν ἐσυνέχιζαν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκρότητος τὴν πολιτικὴν τῆς αὐταρκείας, ἡ δοπία ὑπηρόδευσεν εἰς τοὺς λαοὺς τοὺς ποικιλομόρφους περιορισμοὺς τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν καὶ τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων. Τὰ μέτρα ταῦτα εἶναι φυσικὸν νανθεύουν τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῶν λαῶν. Καὶ

δῆμος ἡ παρατηρουμένη κατὰ τῆς τοιαύτης πολιτικῆς ἀντίδρασις δὲν ὑδυνήθη νὰ προχωρήσῃ πέραν τῆς θεωρητικῆς συζητήσεως πρὸς τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογῆν, ἡ δοπία προϋπονθέτει γενικωτέραν διεθνῆ συνεννόησιν ἢ τούλαχιστον τοιαύτην τῶν κυριωτέρων κρατῶν. Βάσις τοιαύτης εὐεργετικῆς διμαδικῆς ἐνεργείας θὰ ἥτο πρωτίστως ἡ σταθεροποίησις τῶν νομισμάτων.

Κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τὸ λῆξαν ἔτος δὲν ὑπῆρξεν ἀπολύτως ἥρεμον οὔτε κάν καθησυχαστικὸν διὰ τὴν προσεκῆ ἐξέλιξιν. Αἱ Ἕνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, λήγοντος τοῦ Ἰανουαρίου, ἔδωκαν νομοθετικῶς τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Πρόεδρον Roosevelt νὰ ἐλαττώσῃ μέχρι ποσοστοῦ 50 % τὴν ἀξίαν τοῦ δολλαρίου ἔναντι τοῦ χρυσοῦ. Οἱ προσδιοισμὸς διὰ προεδρικῆς πράξεως τῆς ἀξίας τοῦ δολλαρίου εἰς 59.06 o) δὲν ἀπαλλάσσει κανένα ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν δοπίαν γεννῆται πότιμη περιθώριον ὑποτιμήσεως.

Ἡ Τσεχοσολοβακία ὑπετίμησε νομοθετικῶς κατὰ 16,6 o) τὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματός της, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν χρυσοῦν κανόνα. "Ομοιον περίπον εἶναι καὶ τὸ Αὐστριακὸν μέτρον τοῦ προσδιοισμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ Σεληνίου ἀπὸ Σ. 4715 δι' ἔκαστον Kg. χρυσοῦ εἰς Σ. 6.000.

Οἱ προσφάτως ἐπιβληθέντες συγαλλαγματικοὶ περιορισμοὶ τῆς Ἰταλίας, καθὼς καὶ τὰ μέτρα αὐτῆς ἐπὶ τῶν εἰς ἔνον νόμισμα καταθέσεων καὶ χρεωγράφων, προσθέτουν μάλιστα ἐπὶ πλέον ἀφοριμὴν διεθνοῦς ἀγωνίας διὰ τὴν νομισματικὴν κατάστασιν.

Δὲν εἶναι ἔνα, τούλαχιστον ὡς ἀποτέλεσμα, πρὸς τὴν νομισματικὴν ἀνωμαλίαν τοῦ κόσμου τὰ ἐν Βελγίῳ ἀποφασισθέντα μέτρα, κατόπιν δικτατορικῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐξουσιοδοτήσεως τῶν Βουλῶν, διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνασύνταξιν καὶ ἴδιαιτέρως διὰ τὸν ὑποβιβασμὸν τοῦ τόκου τῶν βιομηχανικῶν χρεῶν καὶ διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν Τραπέζων, αἱ δοπίαι ὡς συνέβη ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἐτέθησαν ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον, ἀφ' οὗ καθωρίσθη τὸ είδος τῆς ἐργασίας ἐκάστης ἐξ αὐτῶν.

Εἶναι ἐπίσης ἀξία ὑπομνήσεως ἡ κατὰ τὸ

τέλος τοῦ ἔτους ἐπίσχεσις (requisition) τῶν εἰς ξένον νόμισμα ἀξιῶν ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ καλύμματος τοῦ νομίσματος αὐτῆς καὶ μάλιστα ἐπερχομένη μετ' οὐχὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ τῆς κατὰ Φεβρουάριον ὑποτιμήσεως τῆς Κορώνας.

Τὰς ἐκ τῶν γεγονότων τούτων ἀμφιβολίας δὲν ἔξιθενισαν βέβαια οὔτε ἡ ὑποτιμητικὴ καθ. ὅλον τὸ ἔτος τάσις τοῦ Ἀγγλικοῦ νομίσματος, ὁφειλομένη πιθανότατα εἰς παρακολούθησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀγγλικῆς παραγωγῆς ἐν σχέσει μὲ τὸ ἔξωτερικὸν ἐμπόριον, οὔτε ἡ ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας παράτασις καὶ μάλιστα ἡ ἐπέκτασις τοῦ χρεοστασίου ἔναντι τῶν πάσης κατηγορίας ἔξωτερικῶν πιστωτῶν αὐτῆς, μέτρα, τὰ δοποῖα προεκάλεσαν ζωηρὰν συζήτησιν μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν.

Πρὸ τοιαύτης καταστάσεως εἶναι ἀξιοσημείωτος ἡ ἐμμονὴ εἰς τὸν χρυσοῦν κανόνα τῶν κρατῶν τοῦ Bloc-ορ, τῶν δοποίων οἱ ἀντιπρόσωποι εἰς ἐπανειλημένας συσκέψεις διεκήρυξαν, ὅτι ἡ συγκράτησις τῆς χρυσῆς βάσεως εἴνει εἰς ἐκ τῶν οὐσιωδῶν ὅρων τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἀνασυγχροτήσεως τοῦ κόσμου καὶ ἀντήλλαξαν σκέψεις περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς μεταξὺ αὐτῶν συνεργασίας καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ πεδίου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Τοιαύτη διεγράφετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1934 ἡ διεθνὴς οἰκονομικὴ κατάστασις δικαιολογούσσα τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐκ τῆς κρίσεως ἀνωμαλία ἔξακολονθεῖ. Οὐδεὶς δύναται μετ' ἀκριβείας νὰ βεβαιώσῃ, ἐάν ἡ ἀνωμαλία αὐτῇ θὰ ἀφήσῃ μέχρι τέλους ἄδικτα τὰ νομίσματα, τὰ διατηρήσαντα τὴν χρυσῆν βάσιν, ἢ ἂν θὰ σεβασθῇ τὰ πλεονεκτήματα, ἵδια τὰ ἐμπορικά, τὰ δοποῖα ἐκέρδισαν αἱ χῶραι, αἱ δοποῖαι ἥθελημένως ἡ ἀθελήτως παρεδόθησαν εἰς τὴν δίνην τῆς νομισματικῆς ἀσταθείας.

Γνῶμαι Ἐθνικῆς Τραπέζης

Ἐτος ἀνώμαλον ὑπῆρξε καὶ τὸ 1934 διὰ τὴν ἀπὸ μακροῦ χρόνου χειμαζομένην ἀνθρωπότητα. Ἀλληλοδιάδοχοι πολιτικαὶ κρίσεις ἡ-πείλησαν ἐπανειλημένως τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καὶ ἐπεβράδυναν τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν αὐτοῦ. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ πολιτικοῦ συντελεστοῦ ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ πεδίου καθίσταται δισμέραι ἴσχυροτέρᾳ, κυριολεκτικῶς δὲ ἐδέσποσεν αὐτοῦ διαρκούσης τῆς ὑπὸ ἀνασκόπησιν περιόδου. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀπαιριθμήσωμεν ἐνταῦθα τὴν μακρὰν ἀλυσίν τῶν δυσμε-

νῶν πολιτικῶν γεγονότων τοῦ παρελθόντος ἔτους, διότι ζωηρὰ παραμένει ἀκόμη εἰς πάντας ἡ ἀνάμνησις αὐτῶν περιοριζόμενα νὰ ἀναφέρωμεν τὰς ταραχὰς τοῦ Φεβρουαρίου ἐν Γαλλίᾳ, τὰ γεγονότα τοῦ Ἰουλίου ἐν Αὐστρίᾳ, τὴν διπλῆν δολοφονίαν τῆς Μασσαλίας καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Σάαρ, ἐπίσης δὲ τὴν—ἅς ἐλπίσωμεν προσωρινὴν—ἀποτυχίαν δύο μεγάλων προσπαθειῶν πρὸς κατοχύφωσιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης: τῆς ἐν Γενεύῃ διασκέψεως περὶ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῶν ἐν Λονδίνῳ προκαταρκτικῶν συνομιλιῶν πρὸς σύγκλησιν διασκέψεως περὶ τῶν ναυτικῶν ἔξοπλισμῶν, συνομιλιῶν, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἱαπωνίας καταγγελίαν τῆς ναυτικῆς συμφωνίας τῆς Βασιγκτῶνος, Οὕτω, καθ' ὅλον τὸ 1934, ἡ διεθνὴς πολιτικὴ κατάστασις ἦτο γενικῶς μὲν ἀβεβαία. πολλάκις δὲ ἐκτάκτως κινδυνώδης καὶ μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους σημειά τινα αἰθρίας ἥρχισαν ἀναφαινόμενα εἰς τὸν διεθνῆ δρῖζοντα.

Τὴν ἀκρος δυσμενῆ ἐπίδρασιν τῆς ἐπισφαλοῦς ταύτης πολιτικῆς καταστάσεως ἐπέτεινεν ἡ συνέχισις τῶν πολλαπλῶν, πολυποικίλων καὶ πολυωνύμων περιορισμῶν, ἐντὸς τῶν δοποίων εἴναι ὑποχρεωμένη νὰ κινῆται ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης τοῦ κόσμου. Ἐκ παραλλήλου, ἡ μέχοι τοῦδε τοῦλάχιστον ἀνευ σπουδαίων ἀποτελεσμάτων ἔξακολούθησις τῶν πειραματισμῶν τοῦ ἀμερικανοῦ προέδρου καὶ αἱ συνεπείᾳ τούτων διαμορφωθεῖσαι ἀνώμαλοι συνθῆκαι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἔσχον καὶ πάλιν δυσμενῆ ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας. Ὑπὸ τοιούτους λοιπὸν ὅρους ἐπόμενον ἦτο νὰ διαψευσθῶσι κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῶν μέρος αἱ ἐπὶ τοῦ λήξαντος ἔτους στηριχθεῖσαι μεγάλαι ἐλπίδες.

* *

Τὸ κυριώτερον οἰκονομικὸν συμβάν τοῦ ἔτους ἦτο ἡ νόμφη προσωρινὴ σταθεροποίησις τοῦ δολλαρίου εἰς τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῶν 59,05 χρυσῶν σέντς. Λαμβανομένης ὑπὸ ὅψιν τῆς τεραστίας οἰκονομικῆς δυναμικότητος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς πλεονεκτικῆς θέσεως τῆς χώρας ταύτης ὡς πιστωτρίας τῶν περισσοτέρων χωρῶν, ἡ τιμὴ σταθεροποιήσεως τοῦ δολλαρίου θεωρεῖται ἀδικαιολογήτως μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ λοιπὰ νομίσματα. Ἐν φόρῳ δὲ ἡ σταθεροποίησις αὐτῇ δὲν συνεπήγαγε τὴν προσδοκώμενην γενικὴν καὶ ἀξιόλογην ὑψώσιν τῶν τιμῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις—ὑψώσιν, ἐκ τῆς δοποίας δ Πρόσε-

δρος Ροῦσβελτ ἔλπιζει νὰ προέλθῃ ἡ οἰκονομικὴ ἀνόρθωσις—ἀντιθέτως ἐγένετο ἀφορμὴ σοβαρῶν οἰκονομικῶν καὶ νομισματικῶν διαταραχῶν εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη, ίδιαιτέρως δὲ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ταῖς ἄλλαις χώραις τοῦ χρυσοῦ μπλόκ, ὃν τὸ ὑπεριτιμημένον νόμισμα πιέζει ἀφορήτως τὴν ἔθνικήν των οἰκονομίαν.

**

Οἱ ἀπολογισμὸς τοῦ 1934 ἐνεφάνισεν οὕτω πενιχρὰ ἀποτελέσματα. Λεκτέον ἐπίσης, ὅτι ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ὑπὸ τινων κρατῶν πρόοδος εἶχε, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα. Καὶ πράγματι αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν ἀφήνει ἡ ἔξετασις τῶν στατιστικῶν πινάκων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τοῦ κόσμου. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριον—ἐκδήλωσις καὶ μέτρον τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας—παρέμεινεν εἰς τὸ αὐτὸν χαμηλὸν ἐπίπεδον, εἰς ὃ εὐρίσκετο κατὰ τὸ 1933. Ἡ παγκόσμιος βιομηχανικὴ παραγωγὴ, παρὰ τὴν αὔξησιν, ἦν ἐμφανίζει εἰς πολλὰς χώρας, οὐδόλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰκανοποιητική, ἐφ' ὅσον τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἔξακολουθεῖ εὐρισκόμενον ἐν μαρασμῷ, ἡ δὲ ηὐξημένη βιομηχανικὴ δραστηριότης δρεῖται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐντατικῆς προστατευτικῆς καὶ παρεμβατικῆς τοῦ κράτους πολιτικῆς, ἐπὶ πλέον δὲ παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου. Ἡ ἀνεργία μικρὰν ἔδειξε ὑφεσιν εἰς τινας χώρας ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἡνωμ. Πολιτείαις, Τσεχοσλοβακίᾳ, ἐν φιλοναντίον της ἀνέργητης τοῦ κράτους καὶ πολιτικῆς διεθνοῦς δὲ τὸ μέγα πρόβλημα τῆς συντηρησεως καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ἀνέργων ἀπασχολεῖ πάντοτε τὰς περισσοτέρας τῶν κυβερνήσεων καὶ ἀπειλεῖ τὴν κοινωνικὴν γαλήνην πολλῶν χωρῶν.

Ἡ κίνησις τῶν τιμῶν, ἐξ ἀλλού, δὲν ὑπῆρξεν ὁμοιόμορφος. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους οἱ γενικοὶ δεῖκται τῶν τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως ἐδείκνυν μικρὰν αὔξησιν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, αὔξησιν ἡ σταθερότητα εἰς τὰς χώρας χαρτίνου νομίσματος, πτῶσιν δὲ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ταῖς χώραις τοῦ χρυσοῦ μπλόκ, ἐκτὸς τῆς Γερμανίας, ἔνθα σημειοῦται αὔξησις ὀφειλόμενη εἰς εἰδικὰ αἴτια. Αἱ τιμαὶ τῶν βασικῶν προϊόντων (σιτηρῶν, βάμβακος, ἐρίου, σακχάρων, καφέ, καουτσούν καὶ βιομηχανικῶν μετάλλων) διέγραψαν ἐν τῷ συνόλῳ ὑψωσιν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς τιμὰς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Πλὴν τοῦ νομισματικοῦ παράγον-

τος διάφορα ἄλλα αἴτια συνέτειναν εἰς τὴν ὑψωσιν ταύτην: περιοριστικὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἄλλα μέτρα, δυσμενεῖς ἀτμοσφαιρικαὶ συνθῆκαι καὶ ἐμπορικὴ ζήτησις ὀφειλόμενη εἰς αὔξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς διαφόρων κρατῶν. Ἡ τοιαύτη ζήτησις ἀποτελεῖ τὸν μόνον φυσιολογικὸν παράγοντα ὑψώσεως τῶν τιμῶν, εἰνε δὲ εὐπρόσδεκτος πρὸς τούτοις διότι, βελτιώνουσα τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν χωρῶν παραγωγῆς βασικῶν εἰδῶν, συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάνηψιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου. Δυστυχῶς δὲν κατενοήθη ἀκόμη ὅτι διὰ τεχνητῶν μέσων καὶ χειρισμῶν τοῦ νομίσματος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑψωθῶσι σταθερῶς αἱ τιμαὶ τῶν εἰδῶν γενικῶς. Ἀνάρρωσις τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας ἐπεοχομένη δι^ι ἐπαναλήψεως τῶν διεθνῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, θὰ συνεπαγάγῃ αὐτομάτως ὑψωσιν ὅλων τῶν τιμῶν δι^ι αὔξησεως τῆς ζητήσεως. Ἡ πτῶσις τῶν τιμῶν, ἀς λεχθῆ καὶ πάλιν, δὲν ἀποτελεῖ αἴτιον ἄλλ' ἐκδήλωσιν τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας, ὀφειλέται δὲ εἰς ἔλλειψιν ζητήσεως. Ἐφ' ὅσον τὰ αἴτια τῆς κακεξίας παραμένουσι δρῶντα, ἀποτελεῖ ματαιοπόνιαν ἡ καταπολέμησις τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῆς.

Ποῖα εἶνε, θὰ ἐρωτήσῃ τις, τὰ δημιουργικὰ αἴτια τῆς μακροχρονίου καὶ πρωτοφανοῦς κρίσεως, ἣτις μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ ἔξαετίας περίπου; Εἰς τοῦτο ἀπαντῶμεν ἀνενδούστως: νοσηρός, ἀχαλίνωτος καὶ μυωπάζων ἔθνικισμός, οἰκονομικὸς καὶ πολιτικός, ἵδού τὸ ἀρχικὸν καὶ κατ^τ ἔξοχὴν αἴτιον τῆς σημερινῆς τοῦ κόσμου πτωχείας. Ὑφιστάμεθα ἀκόμη καὶ θὰ ὑποστῶμεν ἐπὶ πολύν, ὡς φαίνεται, χρόνον εἰσέτι τὰ ἐπακόλουθα τοῦ τρομεροῦ σάλου τὸν διπολὸν προνοῦντος ὁ μέγας πόλεμος. Ἡ πολιτική, ἡ κοινωνικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἴσοδοροπία διεταράχμησαν σφοδρῶς διαρκοῦντος τοῦ πολέμου καὶ μετ^τ αὐτόν, ματαίως δὲ ἡ ἀνθρωπότης ζητεῖ μέχρι σήμερον νὰ τὴν ἐπανακτήσῃ. Ἡ πάλη τῶν τάξεων, ὁ φυόνος, ἡ καχυποψία καὶ ἡ ἔχθρότης μεταξὺ τῶν ἔθνων, οὐ μόνον ἐμποδίζουσι τὴν ἀνάρρωσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἐκ τῆς πολυχρονίου αὐτῆς νόσου, ἀλλὰ καὶ χειροτερεύουσι τὸ κακόν. Τερματισθέντος τοῦ πολέμου ἀντὶ νὰ τείνωσι κεῖται συμφιλιώσεως καὶ συνεργασίας, πρὸς ἐπούλωσιν τῶν φοβερῶν ἐκ τῆς συγκρούσεως πληγῶν καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ ταύτης κληροδοτηθέντων ὑπερόγκων βαρῶν καὶ τεραστίων προβλημάτων, οἱ ἀνθρωποί, ὡς ἔθνη καὶ ὡς κοινωνικαὶ τάξεις, ἔξηκ-

λούθησαν διεξάγοντες ἀκήρυκτον ἐναντίον ἀλλήλων πόλεμον ἔξοντώσεως. Οἰκονομικὰ μέτρα ληφθέντα ὑπὸ τὴν ἀδήσιον τοῦ πολέμου ἀνάγκην, ἀντὶ νὰ ἐγκαταλειφθῶσιν, ἵνα ἐπαναρχίσῃ δυαλῶς λειτουργῶν ὁ οἰκονομικὸς ουθμὸς τοῦ κόσμου, ἔξηκολούθησαν ἐφαρμοζόμενα, καὶ δὴ ἐπιταθέντα, ὡς μόνιμος πλέον οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῶν περισσοτέρων κρατῶν.

Οὕτως ἔξηκολάφθη τὸ σύστημα τῆς οἰκονομικῆς ἀνταρκείας ἕκάστης χώρας καὶ, εὐρὸν πρόθυμον παραστάτην τὸν τυφλὸν ἐθνικισμὸν καὶ τὴν παραγγώρισιν ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν ἀνεπτύχθη καὶ ἡδραιώθη σχεδὸν ἀπανταχοῦ. Ἀλόγιστος προστατευτικὴ πολιτικὴ, ἀκράτητος παρεμβατισμὸς τοῦ κράτους καὶ συνεχῆς ἀνάμιξις αὐτοῦ εἰς τὰ κοινωνικὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα ἐπηκολούθησαν ὡς μοιραῖαι καὶ ἀναπόφευκτοι συνέπειαι τοῦ δόγματος τῆς αὐταρκείας. Οὕτως, ἀντὶ συνεργασίας ἐπεκράτησεν ἐθνικὸς ἐγωισμός, ἀντὶ δὲ περισυλλογῆς καὶ οἰκονομωσύνης, σπατάλη καὶ ἀβελτηρία, ἐνθαρρυνθεῖσαι ὑπὸ καινοφανῶν οἰκονομικῶν θεωριῶν. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τοιούτου ἐκτροχιασμοῦ δὲν ἔβράδυναν δύμως νὰ ἐπέλθωσιν ἀμείλικτα καὶ καταστρεπτικά. Μετὰ βραχεῖαν περίοδον φαινομενικῆς ἀκμῆς, τὸ παγκόσμιον οἰκονομικὸν οἰκοδόμημα ἐκλονίσθη. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἀπενεκρώθη, τὰ νομίσματα ἔξηντελισθησαν, ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία, ἡ ναυτιλία καὶ, γενικῶς, δῆλαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος παρέλυσαν, περιουσίαι ἐξητμίσθησαν, τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας ἐμειώθησαν, ἔξ οὗ ἡ ζωὴ, καίτοι τὰ εἴδη εἰς χρυσὸν ὑπετιμήθησαν, ἀπέβη δύσκολος, τὰ κράτη ἐπιώχευσαν, ἡ δὲ σκληρὰ μάστιξ τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς πείνης πλήττει ἔκατομμύρια ἀνθρώπων. Τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς τοῦ μεγίστου μέρους τῆς ἀνθρωπότητος ὑπεβιάσθη, αἱ δὲ στερήσεις καὶ ἡ πακὴ δίαιτα ὑποσκάπτουσι τὸ ἥθικὸν καὶ φθείρουσι τὴν ὑγείαν τῶν λαῶν, καθ' ᾧ στιγμὴν ἡ παραγωγικὴ ἴκανότης τοῦ κόσμου εἶνε ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε μεγάλη καὶ αἱ ἀποθῆκαι γέμουσιν ἀδιαθέτων προϊόντων. Αὐτὴν τὴν εἰκόναν ἐμφανίζει ἡ ἀνθρωπότης ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ μεταπολεμικοῦ πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ ἐθνικισμοῦ.

Πρέπει νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ πάντων ὅτι ἡ φυγαδευθεῖσα εὐημερία δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ

ἐπανέλθῃ, ἀν τὸ διεθνὲς ἐμπόριον δὲν ἀφεθῇ ἐλεύθερον νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δοῦν του, καὶ δὲν λυθῶσι τὰ παρακωλύοντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος δεσμά.

Γνῶμαι Συνδέσμουν Ἀγωνύμων Ἐταιριῶν

Ἡ διεθνὴς οἰκονομία ἐσημείωσε γενικῶς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, βήματα ἀναρρώσεως, ἐλαττωθείσης σημαντικῶς τῆς ἀνεργίας ἐν σχέσει μὲ τὸ προπαρελθὸν ἔτος, τῶν τιμῶν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου διακυμανθεισῶν εἰς τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1933, ἐν ὅ ἡ παγκόσμιος βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἔξηκολούθησε τὴν αὔξησιν αὐτῆς, ἀνελθοῦσσα κατὰ τι ἀπὸ τὴν παραγωγὴν τοῦ 1933. Καὶ αἱ ἀγοραὶ συναλλαγμάτων παρουσιάζουσι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος σχετικὴν σταθερότητα, ἐνῷ τὸ νομισματικὸν πείραμα τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν συνεχίζεται μὲ ἄδηλα ἀκόμη ἀποτελέσματα.

Γενικῶς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἔξηκολούσεν εἰς τὰ διάφορα Κράτη ἡ κλειστὴ ἐθνικιστικὴ πολιτικὴ τῆς «ἀνταρκείας», τῶν τελωνειακῶν φραγμῶν, τῶν συναλλαγμάτων καὶ ἐμπορικῶν περιορισμῶν καὶ τῶν ἀνταλλαγῶν, θὰ ηγέτεο δέ τις νὰ ἡκολούθουν ἀντιμέτως τὰ Κράτη μίαν πολιτικὴν οἰκονομικῆς καὶ ἐμπορικῆς συνεννοήσεως καὶ ἀρσεως τῶν περιορισμῶν, ἡ δοπία θὰ δόδηγει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἀκόμη καὶ μιᾶς νομισματικῆς καὶ συναλλαγματικῆς νομοθεσίας δι' ἔνιαίου Ἰωσᾶ διεθνοῦς δργάνου πίστεως, ὡς προετάθη εἰς διαφόρους διεθνεῖς Οἰκονομικὰς Διασκέψεις. Αἱ προσπάθειαι βεβαίως δὲν ἀπολείπονται. Ἐκτὸς τοῦ σχετικοῦ ἐργον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, καὶ ἡ συνεχιζομένη προσπάθεια περὶ ἰδρύσεως τῆς «Πανευρώπης», ἡ τελευταία τελωνειακὴ καὶ οἰκονομικὴ ἔνωσις τῶν τριῶν Βαλτικῶν χωρῶν, ἡ Βάλκανικὴ συνεννόησις, δῆλαι αὐταὶ αἱ προσπάθειαι, ἀποτελοῦσιν εὐνοϊκὰ σημεῖα, εἰς τοόπον ὥστε οἱ ὑπεύθυνοι πολιτικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ ἡγέται τῶν Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ διεθνεῖς ἐπιστημονικαὶ κορυφαί, νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἱδεώδους τῆς διεθνοῦς συνεννοήσεως.

Γνῶμαι Τραπέζης Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἡ παγκόσμιος οἰκονομία παρουσιάσεν εὐοίωνά τινα συμπτώματα ἔξελίξεως ἐπὶ τὰ κρείττω, ἀλλ' αἱ διεθνεῖς συναλλαγαὶ ἔξηκολούθησον νὰ ὑφίστανται τὴν δυσ-

μενή ἐπίδρασιν τῶν πάσης φύσεως περιοριστικῶν μέτρων καὶ τῆς νομισματικῆς ἀσταθείας.

‘Η ἐπιμόνως συνεχιζομένη παρὰ τῶν διαφόρων Κρατῶν πολιτικὴ ἡ ἐπιδιώκουσα τὴν αὐτάρκειαν καὶ περιορίζουσα τὸ ἐμπόριον, τὸν κύριον τοῦτον συντελεστὴν τῆς κυκλοφορίας τῶν προϊόντων, ἔνέχει μὲν σκοπιμότητα ἀλλά μιᾶς

ἀπόψεως, τῆς ἐνισχύσεως δηλαδὴ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἀλλὰ δημιουργεῖ συνθήκας, αἵτινες δυσχεραίνουν πᾶσαν προσπάθειαν ἀποβλέπουσαν εἰς γενικωτέραν συνεννόησιν ὃς κυρίως ἐνδεδειγμένην πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν μεγάλων συγχρόνων οἰκονομικῶν προβλημάτων.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γνῶμαι Ἀνωτ. Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου

‘Υπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἐδόθησαν πρὸς δημοσίευσιν αἱ κατωτέρω παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς κινήσεως τῆς χώρας κατὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1935:

«Η σχετικῶς καὶ ἡ ἐσοδεία καὶ ἡ ἐλαχίστη ὑψωσις τοῦ τιμαρίθμου τῆς ζωῆς —0.88 %— συνετέλεσαν ὥστε νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ ἵκανοποιητικοῦ σχετικῶς ἐπιπέδου ἡ καταναλωτικὴ δύναμις τοῦ λαοῦ. Τοῦτο συνάγεται ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ἡ σημειωθεῖσα ἐλάττωσις τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀνεπληρώθη δι’ ἀντιστοίχου ἀνέήσεως τῆς εἰσαγωγῆς. Ἀντιθέτως ὅμως, ἡ ἐγγυτέρα ἔρευνα τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως, τῶν τιμῶν, τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς κινήσεως, παρουσιάζει ὑφεσιν κατὰ τὸ λῆξαν πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀντίστοιχον ἑξάμηνον τοῦ ἔτους 1934.

‘Ο τιμάριθμος. Μεταξὺ τῶν δύο πρώτων ἑξαμήνων τῶν ἔτων 1934 καὶ 1935 ἐμφανίζεται αὐξῆσις τοῦ μὲν τιμαρίθμου χονδρικῆς πωλήσεως κατὰ 2 τοῖς %. περίπου, τοῦ δὲ κόστους ζωῆς κατὰ 0,9 τοῖς %. Αἱ αὐξῆσεις παρατηροῦνται κυρίως εἰς τὰ γεωργικὰ καὶ τὰ ζωηκά προϊόντα. ‘Ο διαχωρισμὸς δ’ ἀφ’ ἔτέρου τῶν εἰς τὸν τιμά-

ριθμὸν χονδρικῆς πωλήσεως λαμβανομένων προϊόντων εἰς ἐγχώρια καὶ ἀλλοδαπὰ, ἐντοπίζει τὴν παρατηρουμένην αὔξησιν μόνον εἰς τὰ ἐγχώρια προϊόντα, τῶν ὅποιων αἱ τιμαὶ ηὗθησαν κατὰ 1,5 %, ἐνῷ αἱ τιμαὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἐμειώθησαν κατὰ 0,3 τοῖς %.

‘Η διερεύνησις τῶν αἰτίων, τὰ ὅποια προκαλοῦν τὰς ὑπερτιμήσεις ταύτας τῶν ἐγχωρίων προϊόντων ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἀγορᾷ, ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ἑτέρας ἐρεύνης, τὴν ὅποιαν διεξάγει τὸ Ἀνώτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διαπιστώσῃ δι’ ἀριθμῶν, τούλαχιστον ὅσον ἀφορᾷ τὰ τρόφιμα καὶ λοιπὰ εἴδη μεγάλης καταναλώσεως, ποῦ διερεύνεται ἡ τοιαύτη ὑπερτιμητικὴ τάσις.

Γνῶμαι τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος

‘Η ἐξωτερικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς παρέμεινε καθ’ ὅλον τὸ ἔτος σχεδὸν σταθερὰ ἔναντι τῶν νομισμάτων τῆς χουσῆς βάσεως, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν ἔνδειξιν τῆς ήρεμίας, μὲ τὴν ὅποιαν ἔξειλίχθημεν οἰκονομικῶς, καὶ τὴν κυρίαν βάσιν, ἐφ’ ἣς ἐστηρίχθη ἡ διάγνωσις περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως.

Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ἐν συνεχείᾳ παρατιθεμένου ισοζυγίου πληρωμῶν τοῦ 1934 εἰναι εἰς κιλιάδας ‘Ελβετικῶν φράγκων: